

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17564>

Özet

Bu giri?, **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin (BFKÖ) Türk kültürüne **uyarlama** çal??mas?n? sunmaktadır. Ölçek, psikolojide evrensel olarak kabul gören ve bireysel farklılıklar? be? temel boyut üzerinden tanımlayan **Büyük Be?li Ki?ilik Kuram?**'n? temel al?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türkiye ba?lam?nda psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve geçerli bir araç olarak kullan?ma sunulmas? amacıyla Mehmet Bar?? Horzum, Tuncay Ayas ve Mustafa Akif Pad?? tarafından 2017 y??nda gerçekleştirilmiştir. Ölçek çe?idi **uyarlama** olup, Türk kültüründe **ki?ilik** özelliklerinin ölçülmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i, **Büyük Be?li**, **Ki?ilik**, **Uyarlama**, **Psikometri**, **Güvenirlilik**, **Geçerlik**.

Yazarlar

Mehmet Bar?? Horzum, Tuncay Ayas, Mustafa Akif Pad??.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, **ki?ilik** özelliklerini standart ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu **uyarlama** çal??mas? özelinde amaç, uluslararası alanda kabul görmü? olan **Be? Faktör Ki?ilik Kuram?**'na dayalı bir ölçüm aracın? Türk kültürü ba?lam?na ta??mak ve bu kültürdeki bireylerin ki?ilik yapılar?n? güvenilir bir biçimde de?erlendirebilmektir.

Ara?tırmacılar, orijinal ölçe?in yapısal geçerliliğini koruyarak, maddelerin dilsel ve kültürel e?de?erliliğini sağlamayı hedeflemi?lerdir. Bu sayede, Türkiye'de yürütülecek psikolojik ara?tırmalar, klinik de?erlendirmeler ve e?itim alan?ndaki çal??malar için sağlam bir zemin oluşturulmuştur.

Yap?

Ölçek, modern **ki?ilik** psikolojisinin temelini oluşturan **Büyük Be?li** (Big Five) modelini ölçmektedir. Bu model, insan ki?iliğinin be? temel, geni? boyut etraf?nda organize olduğunu varsayar: D??adönüklük (Extraversion), Uyumluluk (Agreeableness), Özdisiplin (Conscientiousness), Duygusal Denge/Nevrotiklik (Neuroticism) ve Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience).

Her bir faktör, bireylerin dü?ünce, duygu ve davran??lar?ndaki tutarlı e?ilimleri temsil eder. Ölçek, bu be? ana faktörü alt boyutlarla birlikte kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır, böylece **ki?ilik**

profilleri detayl? bir ?ekilde ortaya konulabilir ve bireysel farkl?l?klar sistematik olarak incelenebilir.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, yap?sal geçerli?i (Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) ve ölçüt ba??ml? geçerli?i kapsar. Uyarlama çal??mas?nda, orijinal be? faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde de do?ruland??? varsay?lmaktadır. Yap?sal geçerlik, maddelerin teorik olarak ait olduklar? faktörleri ne kadar iyi temsil etti?ini gösterir ve BFKÖ'nün yap?sal tutarl?l???n? destekler.

Ayr?ca, ölçe?in di?er bilinen **ki?ilik** veya ilgili psikolojik yap?larla beklenen yönde ili?kiler gösterip göstermedi?i (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) incelenmi?tir. Bu tür çal??malar, **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin Türk kültüründe ki?ilik özelliklerini do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü ve teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu kan?tlamay? amaçlar.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri genellikle iç tutarl?lk katsay?s? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle rapor edilir. ?ç tutarl?lk katsay?s?n?n, her bir alt ölçek için kabul edilebilir düzeyde yüksek ç?kmas? beklenir (genellikle 0.70 ve üzeri). Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Test-tekrar test güvenilirli?i ise, ölçe?in zaman içinde kararlı ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirir. Yüksek korelasyon katsay?lar?, bireylerin **ki?ilik** puanlar?n?n k?sa bir süre aral???nda sabit kald???n?, dolay?s?yla ölçe?in zamana kar?? dayan?kl? oldu?unu gösterir. Bu güvenilirlik verileri, ölçe?in ara?t?rma ve uygulama alanlar?nda kullan?labilirli?ini sa?lamaktadır.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinde, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm???tır. AFA, temel **ki?ilik** boyutlar?n?n Türk örnekleminde nas?l ortaya ç?kt???n? ke?fetmek için uygulan?r ve maddelerin faktör yüklerini inceler.

DFA ise, orijinal Büyük Be?li modelinin (be? faktörlü yap?n?n) Türk verisine ne kadar iyi uydu?unu test etmek için kullan?lıdır. Horzum, Ayas ve Pad?r (2017) taraf?ndan yap?lan çal??mada, model uyum indekslerinin kabul edilebilir seviyelerde oldu?u ve ölçe?in beklenen be? faktörlü yap?y? korudu?u sonucuna var?lm???tır. Bu sonuçlar, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen önemli bir kan?ttır.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler ve yüksekö?retim ö?rencileri

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Türk kültürüne ait bireyler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Mehmet Bar?? Horzum, Türk Kültürü, Psikometri, Öz Bildirim, BFKÖ.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: mhorzum@sakarya.edu.tr

Correspondence Address: Sakarya Üniversitesi E?itim Fakültesi, Sakarya, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Mehmet Bar?? Horzum ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Bu **uyarlama** çal??mas?n?n yay?n y?I? 2017'dir.

Kaynaklar

Horzum, M. B., Ayas, T., ve Pad?r, M. A. (2017). **Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i**'nin Türk Kültürüne Uyarlanması. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 398-408.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??dan indirilebilir:

[bes-faktor-kisilik-olcegi-toad.pdf](#)

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?inin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta yer almamaktadır. Maddeler ve tam uygulama prosedürü için Horzum, Ayas ve Pad?r (2017) tarafından yayınlanan makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM